

ברצלונה - סמינר עובדי המדינה 2023

חברי עמותה יקרים,

בתוכניות הסמינרים לשנת 2023 נוסף לחזק היכרותכם וידיעותיכם על דרכי פעילותם של עובדי מדינה ברחבי העולם, אשר בדומה לנו, מתמודדים מול אתגריים משמעותיים.

במהלך סמינר זה נתמקד בתולדותיה של יהדות קטלוניה, אשר פרחת בברצלונה ובז'רונה לפני גירוש ספרד ב-1492. ההיסטוריונים משערים שהיהודים הגיעו לחצי האי האיברי לפני חורבן בית שני. אכן, הנחה זו מוצאת לה תיעוד מדעי גם במחקרים של מומחים אשר חקרו לעומק עמי אזור במרוקו ובספרד מטעם משרד החוץ הצרפתי (Quai D'Orsay). בני ישראל לא היו יורדי ים. הם נעזרו בשכניהם הפניקים אשר ישבו בצור וצידון והגדילו לעשות מעץ ארזי הלבנון ובנו אוניות ששטו, הובילו וסחרו ברחבי הים התיכון.

הממצאים הארכאולוגיים הקדומים ביותר המעידים על חיי הקהילה היהודית הם מן המאה ה-3. בתחילת המאה ה-5 איבדו הרומאים בחצי האי האיברי את שלטונם לוויזיגותים. בתקופה הוויזיגותית נגזרו גזרות רבות נגד היהודים ולפעמים נכפתה עליהם המרת דת לנצרות או גירוש. שיא תפארתה של יהדות קטלוניה היה במאות ה-12, ועד המאה ה-14, בהן שגשו כאמור שני מרכזי תורה חשובים בברצלונה ובז'רונה. יהדות קטלוניה פיתחה מאפיינים ייחודיים, שכללו סידור תפילה משלה (נוסח קטלוניה), מנהגים ומסורת פסיקת הלכה. היום נוהגים לכלול את חכמי קטלוניה בתוך יהדות ספרד. בעקבות פרעות קנ"א (1391) והגירוש בשנת 1492 נאלצו היהודים שלא התנצרו להגר לאיטליה, לאימפריה העות'מאנית, למרוקו ולארץ ישראל.

בית הכנסת הגדול של ברצלונה בו נבקר הוא בית הכנסת העתיק ביותר בספרד ואחד העתיקים באירופה. בית כנסת זה, שנבנה במאות הראשונות לכינונה של העיר ברצלונה, הוא זכר למסורת יהודית אדירה שהייתה בעיר. בשנת 1391, לאחר טבח היהודים בברצלונה, מבנה בית הכנסת השוכן ברחוב Marlet שברובע הגותי, נזנח למשך כמה מאות שנים. לאחר גילוי ב-1987 הפך המקום למוזיאון ליהדות ברצלונה. בשנת 2003, לראשונה לאחר 600 שנים, נישא במקום זוג יהודים. בסיום נשמע עוד פרטים על ההיסטוריה המרתקת של היהדות אשר תרמה הוגי דעות וחכמים לרוב.

עובד מדינה יקר, עניינך והעשרתך בהכרת תולדות עמנו ומפגש עם עמיתים בתרבויות עולם שונות ומגוונות מנחים אותנו במבנה התוכניות הקיימות עבורך ובהישג ידך. אנו עושים למעןך בהערכה ובהוקרה לתרומתך בשירות הציבורי בישראל.

בברכת הדרך ובהצלחה
העמותה לקידום מודעות חברתית

תוכנית הסמינר

יום 1 – נתב"ג – ברצלונה – סיור הכירות וסקירה על מערכות הממשל

לאחר הנחיתה בברצלונה נתחיל בסיור היכרות בעיר. נעלה להר היהודים, נחלוף ליד האצטדיון האולימפי ונעצור לתצפית על העיר. נבקר באזור הנמל שוקק החיים. נמשיך לביקור בפארק המצודה "הסיטאדלה". נקבל סקירה על מערכות הממשל בממלכת ספרד בכלל ובקטלוניה בפרט. בסקירה יימסרו נתונים כלליים לגבי מוסדות השלטון בספרד ואתרים מרכזיים של יהדות ספרד. נדון במבנה מקום העבודה, מנגנוניו, תקינה וכדומה - סיור שטח והעמקת ההכרות עם הנושא. נקיים מפגש עם נציגי ממשל. מסקנות והשוואה - השירות הציבורי בישראל מול השירות הציבורי בספרד בכלל ובפרט בקטלוניה. נלמד כיצד משפיע הממשל על השירות ובמה הוא שונה מהשירות הציבורי בישראל. בשעות הערב נגיע למלון בברצלונה

יום 2 – סיור מקצועי - סיור וירטואלי בבית חב"ד - הגטו היהודי – העיר העתיקה

אחרי ארוחת הבוקר, נמשיך בסיור המקצועי, ולאחר מכן נקדיש את הזמן ונעסוק ביהודים שגרו בעיר עד לגירוש ספרד שהיה בשנת 1492. נגיע לבית חב"ד שבו נזכה בסיור תלת-ממדי, המשחזר באופן מדויק המקום בו חיו יהודים החל מהמאה ה-13 ובתקופת "תור הזהב" - ועד למאה ה-15 של האינקוויזיציה ושריפת היהודים על המוקד. הסיור מתחיל למעשה בבית העתיק שם שוכן היום בית חב"ד. נחלוף דרך באר המים הישנה, ביתו של הרשב"א (רבי שלמה בן אדרת) בית הכנסת; ההקדש (בית המלון החינמי לעניים), וכיכר העיר בה הועלו על המוקד אלפי יהודים. בתום הסיור הווירטואלי נצא לסיור רגלי בעקבות המקומות בהם צפינו בסרט, נצעד בסמטאות העיר העתיקה, ניכנס לכיכר סאנט חיימה בה נמצאים בית העירייה ובית ממשלת קטלוניה ונגיע לרובע היהודי העתיק.

יום 3 – ברצלונה – עירו של גאודי

לאחר ארוחת הבוקר ניסע להכיר מקרוב הרחובות הראשיים של העיר, שחלק מהבתים בהם הם יצירות אומנות בפני עצמם. נתחיל בתצפית על ה"סאגרדה פאמיליה" הנקראת גם ה"כנסייה הבלתי גמורה" והיא מהחשובות שביצירותיו של גאודי, נמשיך לרחובות שבהם המבנים המפורסמים שיצר גאודי, נראה את המבנים הצבעוניים וניכנס לבקר באחדים מהם. נמשיך לכיכר קטלוניה, הכיכר המרכזית והגדולה של העיר, נמשיך לשדרות הרמבלס התוססות וגם ניכנס לביקור בשוק הבוקרייה המפורסם.

יום 4 - חירונה – המוזיאון היהודי – ברצלונה + טקס יזכור רבני ומנהיגי קהילות קטלוניה וספרד

לאחר ארוחת הבוקר נצא ליום מיוחד מחוץ לברצלונה. ניסע לעיר הקבלה, חירונה. נסייר בעיר העתיקה בין הסמטאות הצרות, נראה את הקתדרלה ואת הרובע היהודי שהגיע לשיא פארו בתקופת הרמב"ן במאה ה-13.

ניכנס לביקור במוזיאון היהודי שם קיימים מוצגים רבים המתארים חיי היהודים שגרו בעיר עד לגירוש ספרד. במרפסת המוזיאון נקיים טקס מלווה בשירה מרגשת של השיר "אדון עולם". נזכור רבנים ומנהיגים עם נרות ודגל ישראל. הם עצבו דמותה של כלל היהדות ברחבי העולם ולדורי דורות

בהלכה, במוסר ובאורחות חיים. בשעות אחה"צ נחזור לברצלונה ונגיע לשוק אנקאנטס שוק הפשפשים אנקאנטס אחד השווקים הגדולים והפופולאריים בברצלונה בו ניתן לרכוש מכל וכל.

יום 5 מונסראט - ברצלונה - תל אביב

ניפרד מהמלון שלנו וניסע למונסראט, "הר שיני המסור". חלוקי נחל ענקיים המתנשאים לגובה של 1236 מטר, בעלי תצורות מיוחדות שעיצבו הרוח והגשם. על צלע ההר, מזדקר מנזר בנדיקטיני עתיק, המהווה מוקד עליה לרגל בשל פסל העץ של המדונה השחורה. בתום הסיור ובהתאם לשעת הטיסה ניסע לשדה התעופה ונטוס ארצה.